

ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และความสามารถ ในการรับความรู้ทางทันตสุขศึกษาของครู ในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา ในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

สุปาณี สุนทรโหดะนะกุล*

อาจารย์ภาควิชาทันตกรรมป้องกัน
คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา ๙๐๑๑๐

จิราพร ชมพิกุล*

อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
สงขลา ๙๐๑๑๐

บทคัดย่อ

ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความรู้ทางทันตสุขศึกษาที่ครูมี และความสามารถในการรับความรู้ทางทันตสุขศึกษาของครู หลังเข้ารับการอบรมทันตสุขศึกษากลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูที่สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส.ป.ช.) หรือวิชาพละนามัย หรือวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา จำนวน ๘๘ คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่าวุฒิการศึกษาที่ครูจบ และเพศไม่มีผลต่อความรู้พื้นฐานทางทันตสุขศึกษาของครู และความสามารถในการรับความรู้ทางทันตสุขศึกษาที่ได้จากการอบรมความรู้ทางทันตสุขศึกษาแก่ครู แต่อายุเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้พื้นฐานทางทันตสุขศึกษาของครู และความสามารถในการรับความรู้

ทางทันตสุขศึกษาที่ได้จากการอบรม กลุ่มครูที่มีอายุน้อย มีความรู้พื้นฐานทางทันตสุขศึกษามากกว่า และมีความสามารถในการรับความรู้ทางทันตสุขศึกษาที่ได้จากการอบรมได้ดีกว่า กลุ่มครูที่มีอายุมาก

ประเทศไทยและประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ มีปัญหาทันตสาธารณสุขเป็นอันดับหนึ่ง ในปัญหาสาธารณสุขของประเทศ^(๑) จากการสำรวจของกองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖ พบว่าประชากรเป็นโรคฟันผุ ในทุกกลุ่มอายุประมาณ ๗๐% และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในชาวชนบท ส่วนอัตราการเป็นโรคปริทันต์อยู่ในเกณฑ์ประมาณ ๕๘% และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเช่นนี้ต่อไป^(๒) สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทันตสาธารณสุข

ภายในประเทศ คือประชากรขาดความรู้ทางทันตสุขศึกษา ทันตบุคลากรมีจำนวนน้อย และรัฐบาลมีงบประมาณไม่เพียงพอ^(๓) ในปี พ.ศ.๒๕๒๘ กองทันตสาธารณสุขร่วมกับศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ^(๔) ได้ตั้งเป้าหมายทางทันตสุขภาพของประเทศไทย เพื่อบรรลุสุขภาพที่ดีวันหน้าในปีพ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ กลุ่มอายุ ๕-๖ ปี ร้อยละ ๓๐ ของประชากรไม่เคยเป็นโรคฟันผุ ทั้งในฟันน้ำนมและฟันถาวร ร้อยละ ๘๐ ของประชากรปราศจากโรคฟันผุในฟันถาวร และ ร้อยละ ๘๐ ของประชากรมีสภาพเหงือกปกติ

เป้าหมายที่ ๒ กลุ่มอายุ ๑๒ ปี มีค่าเฉลี่ยอัตราการเป็นโรคฟันผุ

*ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ประเภททุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับนักวิจัยใหม่ ปีงบประมาณ ๒๕๒๘

ไม่เกิน ๑.๕ ซึ่งต่อกัน มีค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์ไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๖ ส่วนของปาก เป้าหมายที่ ๓ กลุ่มอายุ ๑๘ ปี ร้อยละ ๗๕ ของประชากร มีพื้นที่ใช้งานได้ครบ ๒๘ ซึ่งและมีค่าเฉลี่ยของสภาวะปริทันต์ปกติไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๖ ส่วนของปาก เป้าหมายที่ ๔ กลุ่มอายุ ๓๕-๔๕ ปี ร้อยละ ๘๕ ของประชากรมีพื้นที่ใช้งานได้ ไม่น้อยกว่า ๒๐ ซึ่ง เป้าหมายที่ ๕ กลุ่มอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๕๐ ของประชากรมีพื้นที่ใช้งานได้ไม่น้อยกว่า ๒๐ ซึ่ง

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว^(๕) คือ

๑. อาสาสมัคร ได้แก่ ครู อาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มพัฒนาต่างๆ ในหมู่บ้าน
๒. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
๓. บุคลากรข้างเคียง ได้แก่ ผู้ช่วยทันตแพทย์ ทันตภิบาล ฯลฯ
๔. ทันตแพทย์

บทบาทของครูคือ รับผิดชอบเด็กนักเรียนแต่ละชั้น สำรวจสภาวะทางทันตสุขภาพ สอนทันตศึกษาในชั้นเรียน จัดโปรแกรมหลังอาหารใช้ฟลูออไรด์ในรูปแบบต่าง ๆ และควบคุมอาหารหวานในโรงเรียน^(๕) ดังนั้นเพื่อให้บทบาทของครูดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมความรู้ทางทันตศึกษาแก่ครูเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นในด้านสาธารณสุขขั้นตอนหนึ่งในการดำเนินงานจัดอบรมความรู้ทางทันตศึกษา

๕๐ รุสมิแล

แก่ครู ได้แก่ การเตรียมงานด้านประเมินผล ซึ่งทำได้ ๒ ระยะ คือ การประเมินผลความรู้ก่อนการอบรม ซึ่งสามารถนำแบบประเมินผลในคู่มือการอบรมการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ในงานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล ไปใช้ประเมินได้ ส่วนอีกระยะหนึ่งคือการประเมินผลภายหลังการอบรม^(๕)

การศึกษาในครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัย (วุฒิการศึกษาที่ครูจบ เพศ และอายุ) ที่มีผลต่อความรู้ทางทันตศึกษาและความสามารถในการรับความรู้ทางทันตศึกษาของครู เมื่อได้รับการอบรมความรู้ทางทันตศึกษา เพื่อประโยชน์ คือ

๑. จะช่วยให้ทราบว่าวุฒิการศึกษาที่ครูจบ เพศ และอายุของครู มีผลต่อความรู้ทางทันตศึกษาที่ครูมีหรือไม่

๒. จะช่วยให้ทราบว่าวุฒิการศึกษาที่ครูจบ เพศ และอายุของครู มีผลต่อความสามารถในการรับความรู้ทางทันตศึกษาหรือไม่

๓. เป็นแนวทางในการจัดการอบรมความรู้ทางทันตศึกษาแก่ครูให้มีประสิทธิภาพ

๔. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะศึกษาและวิจัยในด้านนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

๑. ประชากรเป้าหมายเป็นครู ที่สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส.ป.ช.) หรือวิชาพลานามัย หรือวิชาสุขศึกษา จากโรงเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมด

ในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา จำนวนทั้งสิ้น ๓๕ โรงเรียน

๒. ประชากรตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมาย โรงเรียนละ ๑-๒ คน ได้จำนวนตัวอย่าง ๘๘ คน

๓. วิธีการศึกษา

๓.๑ วัดความรู้ทางทันตศึกษา ก่อนการอบรมความรู้ทางทันตศึกษา ของกลุ่มครูตัวอย่าง โดยให้ตอบแบบทดสอบความรู้ทางทันตศึกษา ซึ่งได้จากคู่มือการอบรมการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในงานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล^(๖) โดยมีจำนวนข้อสอบทั้งหมด ๒๐ ข้อ ให้คะแนนข้อละ ๑ คะแนน คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน

๓.๒ ให้กลุ่มครูตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ซึ่งประกอบด้วยวุฒิการศึกษาที่ครูจบ เพศ และอายุ

๓.๓ จัดอบรมความรู้ทางทันตศึกษา ตามคู่มือการอบรมการดำเนินงานทางทันตสาธารณสุขในงานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล^(๖) โดยใช้เวลาทั้งสิ้น ๑ ชั่วโมง

๓.๔ วัดความรู้ทางทันตศึกษา หลังจากการอบรมความรู้ทางทันตศึกษาให้กับครูตัวอย่าง โดยใช้ข้อสอบชุดเดิม

๓.๕ การวิเคราะห์ทางสถิติ

ใช้สถิติพรรณนา และสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ t-test, 2-application, Analysis of variance, Regression Analysis และ Bartlett's test โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณา

ณาในการทดสอบครั้งนี้ คือ

๑. วุฒิการศึกษาแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ปริญญาตรี อนุปริญญา และต่ำกว่าอนุปริญญา

๒. เพศ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ เพศชายและเพศหญิง

๓. อายุ แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ ๒๐-๒๕ ปี, ๓๐-๓๕ ปี, และ ๔๐-๔๕ ปี

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ครูที่ตกเป็นตัวอย่างในการวิจัยนี้ ส่วนมากเป็นเพศหญิงและจบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุเฉลี่ยของครู ๓๑.๒๕ ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๕.๑๕ ปี คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความรู้ทางทัศนศึกษาก่อนการอบรม คือ ๑๑.๑๗ คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๘๓ คะแนน คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบความรู้ทางทัศนศึกษาหลังการอบรม ๑๔.๐๘ คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๘๕ คะแนน จะเห็นว่าคะแนนหลังการอบรมจะสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรม (ตารางที่ ๑)

จากการทดสอบได้ผลว่าการอบรมความรู้ทางทัศนศึกษาทำให้ความรู้ทางทัศนศึกษาของครูเพิ่มขึ้นในทุกปัจจัยที่พิจารณา ($P\text{-value} < 0.005$) แสดงว่าการอบรมความรู้ทางทัศนศึกษามีผลทำให้ความรู้ทางทัศนศึกษาของครูเพิ่มขึ้น จากการทดสอบได้ผลว่า ก่อนการอบรมวุฒิการศึกษาของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้พื้นฐานทางทัศนศึกษาของครู และครูที่จบวุฒิการศึกษา

ทั้ง ๓ ระดับ มีความรู้พื้นฐานทางทัศนศึกษาไม่ต่างกัน (ตารางที่ ๑) หลังจากครูเข้ารับการอบรมแล้ววุฒิการศึกษาของครูยังคงมีความสัมพันธ์กับความรู้ทางทัศนศึกษาของครู และครูที่จบวุฒิการศึกษาทั้ง ๓ ระดับ มีความรู้ทางทัศนศึกษาไม่ต่างกัน (ตารางที่ ๑) แสดงว่าระดับวุฒิการศึกษาของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางทัศนศึกษาของครูไม่ว่าจะก่อนหรือหลังเข้ารับการอบรม หลังจากการอบรมแล้วครูทั้ง ๓ ระดับก็สามารถรับความรู้ทางทัศนศึกษาได้ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยต่อไปที่นำมาพิจารณา คือเพศของครู จากการทดสอบได้ผลว่าทั้งก่อนและหลังการอบรมเพศของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางทัศนศึกษาของครู และไม่มีความแตกต่างของคะแนนความรู้ (ตารางที่ ๑) ทางทัศนศึกษาระหว่างครูเพศชาย และเพศหญิง แสดงว่าเพศไม่มีผลต่อการรับความรู้ทางทัศนศึกษาเลย ทุกเพศและทุกระดับวุฒิการศึกษาสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน

ปัจจัยสุดท้ายที่นำมาพิจารณา คือ อายุ จากการทดสอบได้ผลว่าก่อนการอบรมอายุของครูมีความสัมพันธ์กับความรู้พื้นฐานทางทัศนศึกษาของครู ($r = -0.24$, $P\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ ๒) กล่าวคือครูที่มีอายุน้อยจะมีพื้นฐานทางทัศนศึกษาน้อย ส่วนครูที่มีอายุมากจะมีพื้นฐานทางทัศนศึกษาสูง ครูที่มีอายุในช่วง ๒๐-๒๕ ปี มี

ความรู้พื้นฐานทางทัศนศึกษาสูงกว่าครูที่มีอายุในช่วง ๓๐-๓๕ ปี ($P\text{-value} \approx 0.005$) และ ๔๐-๔๕ ปี ($P\text{-value} < 0.05$) ส่วนครูที่มีอายุในช่วง ๓๐-๓๕ ปี มีความรู้พื้นฐานทางทัศนศึกษาไม่แตกต่างจากครูที่มีอายุในช่วง ๔๐-๔๕ ปี (ตารางที่ ๑) หลังจากการอบรมแล้วปรากฏว่า อายุของครูมีความสัมพันธ์กับความรู้ทางทัศนศึกษาของครู ($r = -0.30$, $P\text{-value} < 0.05$) (ตารางที่ ๓) กล่าวคือ เมื่ออายุมากขึ้นกลับมีความสามารถในการรับความรู้ทางทัศนศึกษาได้น้อย แต่ครูที่มีอายุน้อยสามารถรับความรู้ได้ดีกว่าครูที่มีอายุในช่วง ๒๐-๒๕ ปี สามารถรับความรู้ได้ดีกว่าครูที่มีอายุอยู่ในช่วง ๓๐-๓๕ ปี ($P\text{-value} \approx 0.01$) และ ๔๐-๔๕ ปี ($P\text{-value} < 0.10$) จึงทำคะแนนได้สูงกว่า ส่วนครูที่มีอายุอยู่ในช่วง ๓๐-๓๕ ปี สามารถรับความรู้ได้ไม่แตกต่างจากครูที่มีอายุอยู่ในช่วง ๔๐-๔๕ ปี (ตารางที่ ๑) ดังนั้นในการจัดเนื้อหาอบรมความรู้ทางทัศนศึกษา จึงควรคำนึงถึงกลุ่มอายุของครูซึ่งจะเข้ารับการอบรมด้วย ควรแบ่งครูเป็นกลุ่มตามอายุที่ใกล้เคียงกัน จัดเนื้อหาในแต่ละกลุ่มให้เหมาะสม เช่น กลุ่มครูที่มีอายุน้อยสามารถจัดเนื้อหาที่มาก รวดเร็ว กระชับกับเวลาที่อบรมได้ ขณะที่กลุ่มครูที่มีอายุมากก็ควรจัดเนื้อหาให้น้อยกว่า ใช้เวลาอบรมมากกว่า ตลอดจนสอดแทรกความรู้ในรูปของความบันเทิงให้มากขึ้น และควรให้โอกาสแก่ครูที่มีอายุมากกว่าเข้ารับการอบรมมากกว่าครูที่มีอายุน้อย

ตารางที่ ๑ คะแนนก่อนและหลังการอบรมความรู้ทางทันตสุขศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา เพศ และอายุ

ปัจจัย	คะแนนก่อนการอบรม ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนหลังการอบรม ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวนตัวอย่าง (ร้อยละ)
วุฒิการศึกษา			
ปริญญาตรี	๑๑.๕๓ $\pm$ ๒.๘๒	๑๔.๒๒ $\pm$ ๑.๕๑	๔๕ (๕๐.๕๖)
อนุปริญญา	๑๐.๕๑ $\pm$ ๒.๘๘	๑๔.๑๕ $\pm$ ๑.๘๒	๓๒ (๓๕.๕๖)
ต่ำกว่าอนุปริญญา	๑๐.๕๐ $\pm$ ๒.๘๑	๑๓.๒๕ $\pm$ ๒.๓๘	๑๒ (๑๓.๘๘)
เพศ			
ชาย	๑๐.๒๗ $\pm$ ๔.๒๔	๑๓.๔๑ $\pm$ ๑.๕๗	๒๒ (๒๔.๗๒)
หญิง	๑๑.๔๖ $\pm$ ๒.๑๕	๑๔.๓๐ $\pm$ ๑.๕๑	๖๗ (๗๕.๒๘)
อายุ (ปี)			
๒๐-๒๕	๑๑.๕๐ $\pm$ ๒.๓๑*	๑๔.๖๔ $\pm$ ๑.๖๑*	๓๕ (๔๓.๘๒)
๓๐-๓๕	๑๐.๕๘ $\pm$ ๒.๗๔	๑๓.๗๑ $\pm$ ๑.๕๕	๔๑ (๔๖.๐๗)
๔๐-๔๕	๘.๘๕ $\pm$ ๔.๐๘	๑๓.๓๓ $\pm$ ๒.๖๐	๕ (๑๐.๑๑)

*แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕

ตารางที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน อายุมีผลต่อคะแนนความรู้ทางทันตสุขศึกษาก่อนเข้ารับการอบรม

SOV	df	ss	Ms	F
Regression	1	39.49	39.49	5.15*
Error	87	666.98	7.67	
Total	88	706.47		

$R^2 = 5.59\%$

ตารางที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน อายุมีผลต่อคะแนนความรู้ทางทันตสุขศึกษาหลังการอบรม

Sov	df	ss	Ms	F
Regression	1	28.27	28.27	8.03*
Error	87	306.18	3.52	
Total	88	334.45		

$R^2 = 8.45\%$

สรุป

การศึกษาครั้งนี้พบว่า วุฒิการศึกษาของครู และเพศไม่มี ความสัมพันธ์กับความรู้พื้นฐานทางทันตสุขภาพของครู ครูที่จบ วุฒิการศึกษาที่ต่างกัน และเพศต่าง กัน มีความรู้ทางทันตสุขภาพ ไม่แตกต่างกัน และมีความสามารถ ในการรับความรู้ทางทันตสุขภาพ ได้ไม่แตกต่างกัน แต่อายุเป็นปัจจัย ที่มีผลต่อความรู้ทางทันตสุขภาพ ที่ครูมี คือ ครูในกลุ่มอายุ ๒๐-๒๕ ปี จะมีความรู้พื้นฐานทางทันตสุขภาพ สูงกว่าครูในกลุ่มอายุ ๓๐-๓๕ ปี และ ๔๐-๔๕ ปี นอกจากนี้ครูใน กลุ่มอายุ ๒๐-๒๕ ปี มีความสามารถ ในการรับความรู้ทางทันตสุขภาพ ได้ดีกว่าครูในกลุ่มอายุ ๓๐-๓๕ ปี และ ๔๐-๔๕ ปีด้วย

คำขอขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความอุปการะจากงบประมาณแผ่นดิน และความช่วยเหลือของ ทันตแพทย์หญิงอรพินท์ เก้าสงวน-ศิลาปี, ทันตแพทย์หญิงชโยทัย เสงตระกุล, ทันตแพทย์หญิงอรสา อนุศักดิ์เสถียร, ทันตแพทย์หญิง อรอนงค์ นิธิปริญญาวัฒน์, ทันต แพทย์หญิงเพียงใจ ศศิธรเวชกุล, ทันตแพทย์สุทธิพงษ์ เขาวานาติชัย, ทันตภิบาลทัศนยา เทพี, ทันตภิบาล สุรางค์ กังสกุล, อาจารย์ศรีศรี บุญยโส, และอาจารย์เฟิน หนูเกื้อ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

๑. Sapramadu, K.D.G : Prevention of oral disease in developing contries. *Inter. Dent.J.* 34; 166-169, 1984

๒. สภาวะสุขภาพในช่องปาก ๒๕๒๕ ในเป้าหมายทางทันตสุขภาพของประเทศไทย และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อบรรลุสุขภาพ ดีถ้วนหน้า ปี ๒๕๔๓ ทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย หน้า ๕๘-๑๐๕

๓. ปัญหาทันตสาธารณสุข และแนวความคิดในการแก้ปัญหา ๒๕๒๕ ในคู่มือการอบรม การดำเนินงานทันตสาธารณสุขในงาน สาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล กระทรวงสาธารณสุข หน้า ๗-๑๔

๔. สมนึก ขาญด้วยกิจ ๒๕๒๘ สรุปเรื่องแผนพัฒนาการ สาธารณสุขกับแผนงาน/โครงการ ทันตสาธารณสุขแห่งชาติ ในการ สาธารณสุขทั่วไป กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หน้า ๒๔-๓๒

๕. การบริหารงานทันตสา- ธารณสุข ๒๕๒๕ ในเป้าหมายทาง ทันตสุขภาพของประเทศไทย เพื่อ บรรลุสุขภาพดีถ้วนหน้า ปี ๒๕๔๓ ทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย หน้า ๑๒๕-๑๔๕

๖. แนวทางการดำเนินงาน ทันตสาธารณสุขในโรงเรียน ๒๕๒๗ ในคู่มือการอบรมการดำเนินงาน ทันตสาธารณสุข ในงานสาธารณสุข มูลฐานระดับตำบล กระทรวง สาธารณสุข หน้า ๗๓-๘๓

๗. หลักสูตรการฝึกอบรม ๒๕๒๗ ในคู่มือการอบรมการ ดำเนินงานทันตสาธารณสุข ใน งานสาธารณสุขมูลฐานระดับตำบล กระทรวงสาธารณสุข หน้า ๑๑๕- ๑๔๒

Abstract. Suntornlohanakul, S., and Chompikul, J., Factors affecting primary school teachers dental health knowledge and their ability to improve at Amphoe Jana, Changwat Songkhla.

This research attempted to study various factors affacting teachers' dental health knowledge and their ability to improve. There were 89 selected teachers who teach LIEF PROMOTION EXPERIENCE, PHYSICAL HEALTH AND HEALTH EDUCATION at primany school in Amphoe Jana, Songkhla province.

The statistical analysis shows that their education and sex have not affected their dental health knowledge and their ability to improve, but age does. Junior teachers have higher dental health knowledge and more capable to improve than senior ones.